

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po poštiprejemanu ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.
Pol leta . . . . . „ 2.
Četrt leta . . . . . „ 1.

Pri oznanilih in tako tudi pri „poštiprejemah“ se plačuje za navadno tistop no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje širke po prostoru.

SOČA

Posamzne številke se dobivajo 8 kr. v tobakarnicah na Starom trgu in v Nanski alici.

Dopisi naj se pošiljajo vredništvu naročnina pa upravništvu „Soče“: Hilarijanski tiskaral v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi pa so blagovoljno frankujejo.— Delavcem in drugim nepremoknim se naročnina sniža, ako se oglase pri upravništvu.

Opomin gg. naročnikom.

Podpisano upravništvo „Soče“ opozorja one gg. naročnike, ki na naročnini še kaj dolžujejo, da bo razpolalo v 14 dneh tirjave za vse zastanke. Prosimo torej, da bi gg. zadevo še poprej poravnali ter nam pošne stroške prihranili.

Upravništvo „Soče“.

Vzdignimo svoje gospodarske zaklade!

Očitno je, da v naši mali deželici goriški, o kateri s posebno ljubeznijo govorimo, živita kot dva glavna prebivalca narod slovenski in italijanski. Pri tem pa nočemo tajiti, da pri nas ne živi tudi nekaj Nemcev, kateri pa še sami ne zahtevajo, da se pripoznajo kot samostalen del goriškega prebivalstva, ampak se le bolj pridružujejo gospodarsko bolj izurjenim Italijanom.

Kdo izmed dveh glavnih narodov je prvi posedoval naša goriška zemljišča, je sploh znano; pa to vprašanje prepuščamo zgodovinarjem in menimo le, da s tem je Slovincem še malo pomagano, če zvedo in se jim dokaže, da je bila v davnih časih goriška dežela izključljivo njihova lastnina, ampak mi moramo priznati moč sedanjega poseasa; le gledati in skrbeti moramo, da ne zgubimo več niti pedi slovenske zemlje. Zato pa tudi ni treba imeti narodnostnega prepira s svojimi sodeželanji, ker tirjamo in branimo s tem le svoje pravice.

LISTEK.

Črtice o potovanji v sv. deželo.

(Dalje.)

Tu na griču Betel je Jakob pronočil in v snu lestvico videl, po kateri so angeli gor in dol stopali, ko je pred razsrdjenim Ezavom bežal. Ta kraj je še zato zanimiv, ker tu je Jeroboam zlato tele molil. Na potu k temu griču (Betel), kamor je Eluzaj moliti šel, sta dva medveda 42 fantolinov raztrgala, ker so preroka, starega moža, zaničevali. Glinjivi nauk in nepozabljiv mora biti ta za vso mladino ki bi vtenila se predzniti stare ljudi zaničevati. Ne vedo drugače si misliti, da kdor druge stare zaničuje, naj si bodo ti drugi tudi lastni otroci, njega bojo enkrat, ako starost doseže, zaničevali in takrat te resnice in zapovedi se naučili, kakor je nek oče sam jo spoznal, kadar ga je starejši poredni sinu za lase iz hiše po stopnicah vlekel. Oče sinu zavpije: Sin, ne dalje, saj tudi jaz nisem svojega očeta kakor do tu zavlekel. Zdej se je naučil ceniti to božjo postavo.

Bila je skorej osma zvečer ko smo na marljivi konjcih čez skale in jame varno atopali, preželjno pred se gledali, da bi kje šotorišče zagledali, kjer nam je prosti turek z vso skrbjo kosilo (po našem večerjo, kahal. Ni bilo treba umetnega kuhanja po kakem izvrstnem kuharju, saj je bil želodec tako do-

Narodnostnega prepira, naj se prikaže v katerikoli obliki, si ne želimo, marveč obsojamo, če kdo zlovoljno in sè slabim namenom zakrivi kaj, kar daja povod temu prepiru.

Večkrat pa se zgodi, da dá priliko in povod prepiru in boju, kdor boja in prepira želi. Zaradi tega bi bilo le svetovati, da vsi skupaj, Slovenci in Italijani, sicer branimo in zagovarjamo vsak svojo narodnost, zraven da pa obrnemo svojo pozornost še na drugo stran svojega narodnega življenja, katero smo do zdaj preveč zanemarjali. Ta stran je naše ekonomično in gospodarsko življenje, ker če bodemo za zboljšanje tudi gmotnega blagostanja svojega naroda skrbeli, mu bodemo več koristili kakor z jezičnimi prepiri, ki požirajo naše najboljšje moči, ki opešajo v neplodnem boju, preden se zamorejo vzdigniti do višjih djanj.

Naj pa nam nikdo ne očita, da hočemo mehkužiti narod, da naj bodo le Slovenci nasproti Lahom v narodnostnih zadevah popustljivi; ker naše besede ne veljajo samim Slovincem, ampak enako merno tudi Italijanom, s katerimi moremo v bratovski slogi in brez nobene zavisti, če ne skupno, pa vsaj vstrič delati na gmotno stran takó, da se razširi blagostanje naše lepe deželice.

V mislih imamo oni del programa sedanje vlade, kjer ona obljubuje pospeševati na vsak mogoči način gmotno blagostanje ljudstev. To je bila moška obljuba, vsled katere ogrevati se je bilo mogoče vsakemu. Resnica je, da ta obljuba se ni popolnoma izvršila; vzroki pa ne leže v tem, kakor da bi vlada ne bila imela dobre volje izvršiti dano obljubo, ampak ti vzroki tičijo drugod, in sicer po našem mnenju v tem,

bro disponiran, da bi skoraj kamnje zmel. Vender bi našemu turškemu kuharju krivico storil, ko bi ne priznali, da je res dobro kahal; marsikje na kaki žensitnini ni boljši. Ni bilo raznovrstnosti in vsakoršno packarije, ali dobro in okusno je bilo vse, kar je skahal in spekel; on je naredil prav okusno juho, ne preslano, ne plehko; prikuha večinoma je bila prav dobra; tudi neko torto, kakor naše kuharice pri tolikih priložnostih spackajo, nam je bil naš turški kuhar osnoval, ali bal se je, da ne bo dobra, ker ni bila opisana in nacrčena, kakor pri nas. Jaz sem pred vso družbo vse ono pohvalil, kar mu je tako dobro delo, kakor sploh evropejskim kuharicam, ki vedno protestirajo, da niso zadosti dobro se odlikale; ne tajim, da omenjeni okus je prihajal od izpraznjenega želodca, v katerem se je skoraj palčevina delala in kterega nemški pregovor omenja: Der Hunger ist der beste Koch.

Omenjena neugodnost, da smo tisti večer skorej 1½ uro daleč hodili, da smo do šotorišča in kosila dospeli, je bilo pomanjkanje vode v znamenjenemu mestu, morale so mule vode prinesiti; šli so, ker v Bajtino so bile suhe m.ako naprej do El Bireh. To je bilo vzrok, da smo morali, še 1½ uro daleč marširati in se po gladkih skalah, kodar so konji trepetaje noge prekladali prav počasi, kakor po ledu. Naenkrat ogledamo skoz mračni večer nek turški minoret, t. j. stolp, na kterem se svetilnice vžejo, da se daljnim ali nedomačim ljudem, ki na Oljski Gori njih svetišče obiskovati hočejo, lože kaže kam imajo kreniti. (Dalje prih.)

ker vlada ni mogla še vsega pripraviti in spraviti v boljši tir, od katerega so se bili prejšnji krmarji naše državne ladije preveč oddaljali.

Gotovo je, da tudi pri vravnjanji zgolj materialnih zadev v naši deželi, se mora ozirjemat na razne narodnosti, kajti vsakdo pozna resnico, da tudi pri teh vprašanjih je narodnost velike važnosti, ker vsi narodi niso pripravi za enaka opravila. Za dela, ki so Italijanu kakor prirodjena in mu gladko od rok gredó, Slovenec včasih ni pripraven; taka pa se godi tudi Italijanom nasproti Slovincem.

Enkrat smo že več pisali o tem, kar bi moglo našim Slovincem, ki so v veliki večini zemljiški posestniki, mnogo koristiti. Mnogo bi se dalo še našim ljudem, naj si bodo že gospodje, kopači, trtorajci, živinorejci, sadjerejci in vrtnarji; našim obrtnikom, rokodelcem in kupcem govoriti, ali bojimo se, da bi nam kdo ne očital, da govorimo, kakor slepec o barvah. Vendar iz ljubezni do domovine bi hoteli nekaj priporočati.

Ker so Slovenci v naši deželi večinoma le zemljiški posestniki, orači in kopači, se od njih ne more zahtevati, da bi sami iz sebe delali Bog vé kake napredke v kmetijstvu in da bi s tem obogatili deželo ali pa vsaj znatno zboljšali svoj stau. Treba je tu, da tudi vlada pomaga, ki je za to poklicana; ona naj po svojih organih poizve najprej, kake duševne zmognosti se nahajajo v narodu in ne samo koliko more on davkov plačevati. Te poizvedbe, če bi bile véstne, — kakor je tudi pričakovati — bi pokazale, da med narodom je mnogo jako nadarjenih duševnih moči, katerim bi bilo treba le nekoliko pomoči nakloniti; s to pomočjo bi se ne samo posamesne osebe, ampak cele vasi in okraj gmotno opomogli. Nočemo priporočati le mlekarških in sirarskih zadrug, ki so v naših hribih že mnogo koristnega napravile, ampak mi imamo v mislih n. pr. Lokavčane in Cerkljane, ki so na glasu kot zmogni mehaniki, kovači, ključavničarji, cvekarji, nožarji, izdelovalci harmonik in orgelj; — Sentviškogorce in druge Gorjane, ki so spretni v raznem pletenji, — Trnovce in Lokvarje, ki bi se prav lahko pričili spretnemu rezljanju lesa, — in tako naprej.

Ti, katere smo do zdaj omenili, pa so le navadni kmetje, ki o svojih prostih urah, katerih imajo oni v pozimskem času prav mnogo, morejo pridobiti si s postranskim delom prav lep zaslužek.

Ali vse, kar imenovani ljudje pridelajo, si pridobe in zaslužijo le sami, ker ni ga. moža, ki bi znal takim pridelkom, ki so včasih prav izvrstni, dobiti tudi dobrih kupovalcev. Zadruga bi bile tukaj na svojem mestu in bi lahko mnogo pripomogle, ker ljudje sami si ne znajo osnovati takih zadrug. Tukaj moramo naše gospodarske in druge merodajne kroge opozoriti, da bi nam pripomagali k ustanovi takih zadrug v povzdigo domače obrtnije.

I. I.

Deželni zbor goriški.

VI. seja dne 30. oktobra 1890.

Deželni glavar odpre sejo ob 5. uri in 10 min. popold.; kot vladni zastopnik je navzoč c. kr. namestništveni svetovalec vit. Bosizio; svoje odsotnost pri tej seji so opravičili poslanci: Lovisoni, Mahorčič in Ritter. Ko se prečita in tudi potrdi zapisnik prejšnje seje, naznani dež. glavar, predno se preide k dnevnemu redu, da mu je došla petičija od občine Tominske, v kateri ta prosi podpore za pogorele na Lubinji; petičija se izroči petičijskemu odseku v reditve.

Na to sledi tri poročila pravnega odseka o prošnjah in sicer: občin in cestnih odborov za razredbo nekaterih cest, Ana Polican in Al. Clementina za plačilo vojnih škod, in učiteljev ljudskih šol za povečanje plač. Po predlogu posl. dr. Venuti je sprejme v drugem in tretjem branji načrt postave, valed katere se kos ceste od Porteola do Skodovake, ki dopolnjuje skladovno cesto Skodovaka-Terc, potem občinska cesta, ki se v predmestju Bidičini mesta Gradišča-Brume odcepa od skladovne ceste Gradišča-Morar ter drži kosi Faro do Sv. Lovreca pri Moši, in slednji občinska cesta, tržeda od Dolenje skozi Mernik v Golobrdo, proglašajo za skladovne. O prošnji Čepovanske katoliško-politične Čitalnice in tamkajšnje občine, da bi skladovna cesta Solkan-Čepovan ne nehala pri vasi Čepovan, ampak da bi se podaljšala tako, da se tudi ona občinska pot, ki drži od vasi pa do meje Čepovanske občine blizu "Vrat" proglašati kot skladovna, se po predlogu istega poslanca preide na dnevni red, ker ista pot do sedaj ni posebnega pomena za občini promet in ker tudi ni kos skladovne ceste Solkan-Čepovan, ki valed dež. postave od 24. novembra 1868 začne pri Solkanu in konča pri vasi Čepovan.

Prošnja Ana Polican in Al. Clementina se po predlogu dr. N. Tonkličja zavrne. O prošnjah učiteljev poroča dr. Verze gnassi in stavi predlog, naj se petičije izroči dež. odboru z nalogom, da ta vprašanje učiteljsko dobro preudari in premotri, ter da o njem v prihodnjem zasedanju dež. zbora poroča; ako bi se namreč učiteljem tem potom zvečale plače, kakor oni predlagajo in žele, bi se morala tudi sedaj veljavna dež. šolska postava bistveno premeniti. Po želji učiteljev, kakor so jo izrazili v svoji zadnji prošnji, naj bi se napravili štiri razredi; v prvi razred naj se ušteje $\frac{1}{10}$, v drugi $\frac{2}{10}$, v tretji $\frac{3}{10}$ in četrti $\frac{4}{10}$ učiteljev. Učitelji v prvem razredu bi imeli 600, v drugem 500, tretjem 450 in četrtem 400 gld. letne plače. In za plačo učiteljev naj bi ne skrbeli več posamični šolski okraji, ampak cela dežela; okraji naj bi pokrivali le one stroške, katere prizadene gradnje in vzdrževanje šolskih poslopji in druge šolske potrebščine.

Sledi potem 17 poročil petičijskega odseka o prošnjah za podpore.

Posl. dr. Venuti poroča o prošnjah nekaterih visokošolcev; po stavljenem predlogu dovoli zbor ednemu dijaku podporo 200 gld., sedemnajstim po 100, desetim po 60, ednemu 50 gld.; na prošnje 8 učencev pa zbor prestopi na dnevni red.

Cestnima odboroma v Cervinjanu in Gradišči se podeli podpora v znesku 3000 gld., in sicer prvemu 1400 in drugemu 1600 gld.

O prošnjah vpokojenih učiteljev, Jerneja Starc in Ivana Tosti se prestopi na dnevni red; prošnja bilšega vojaka, Josipa Peteano iz Romansa, ki je bil l. 1848 in 1849 v vojniki ranjen, se po predlogu istega poslanca odstopi deželnemu odboru z nalogom, da jo pri visoki vladi priporoča, da naj bi ona prosilcu dovolila podporo iz zaloga za ranjene vojake.

Augustinu Mianu iz Rude, učencu ebrtajske šole v Marjanu, se po predlogu posl. Dottorija dovoli podpora 30 gld.

Potem sledi obširno poročilo posl. Kocjančiča o prošnjah raznih občin in cestnih odborov v slovenskem oddelku naše dežele. Po v imenu petičijskega odseka stavljenem nasvetu podeli se te le podpore: A. Cestnemu odboru za goriško okolico 1000 gld. za zgradbo skladovne ceste od Gunjač čez Gradec; B. Kanalskemu odboru 600 gld. v isti namen; C. Ajdovskemu 600 gld.; D. Cerkljanskemu 500 gld. za cesto ob Idriji; E. Komenškemu 1000 gld.; F. Sežanskemu 1000 gld.; G. Tominskemu 1400 gld.; in sicer 800 za cesto čez Ladre in 600 za ono proti Breginju. Slednjič za cesto po Braniški dolini 300 gld. Na druge doše prošnje je zbor prestopil na dnevni red.

Po predlogu posl. Del Torre-a se dovoli vdovi Radizza podpora 40 gld., društvu za avstrijsko trtoreje, ki se je ustanovilo v pobijanje trtnih boleznih 60 gld., za morske kopolji v Gradežu 400 gld., društvu sv. Vincencija Pavlanskega v Gorici 150 gld., konviktu sv. Alojzija v Gorici 150 gld., in c. kr. kmetijskemu društvu, ki napravi prihodnje leto v spomin na svoj 125 letni obstanek posebno kmetijsko razstavo, se podeli v isti namen podpora 2000 gld.

Dalje poroča v imenu istega odseka dr. Lisjak o prošnji društva „Asylverein“ na Dunaji, ki je pod

pokroviteljstvom Nj. Visokosti nadvojvode Rainerja o prošnjah treh dijaških dunajskih društev in mesto, posl. Mahorčič, ki ni bil navzoč, o prošnjah treh dijakov in sicer: Komela, Karcjana in Macerola, ki nadeljujejo svoje studije na akademijah za umetnosti. Društvu „Asylverein“ se podeli podpora 50 gld., trem dijakom na akademijah za umetnosti se odmeri in določi vsakemu po 100 gld., o prošnjah dijaških društev pa zbor prestopi na dnevni red.

Pavlini, vdovi Rubbia, dovoli zbor zadnjikrat še 40 gld. za odgojevalstvo njene hčere Pavline, tako nakaže ali privoli zbor Katarini Vuga, ženi bilšega deželnega obhodaika, izjemno še letos 180 gld. kot odgojevalstvo za njene otroke.

Potem sledi 7 poročil finančnega odseka. Posl. dr. Rojčič poroča o računskem sklepu gospinskega zaloga za l. 1889 in o proračunu za l. 1891, kakor tudi o računu zaloga za ranjene in bolne vojake za l. 1889 in o proračunu za l. 1891. Posl. baron Locatelli je poročal o računu raznih malih zalogov za l. 1889 in o proračunu za l. 1891, posl. Bonardelli pa o računu dež. zaloga za l. 1889.

Vsa ta poročila je zbor sprejel na znanje, potrdil in tam nastavljen svote odobril.

Ker je s tem končan dnevni red, sklene dež. glavar sejo in napové prihodajo za drugi dan 31. oktobra ob 5. uri.

VII. in zadnja seja dne 31. oktobra 1890.

Začetek seje ob 5. uri; kot vladni zastopnik je navzoč c. kr. namestništveni svetovalec vit. Bosizio. Na dnevnem redu so poročila pravnega, petičijskega in finančnega odseka.

V imenu pravnega odseka poroča posl. Čerim o prošnji Ločniške občine za dovoljenje, da sme kupiti neko posestvo za občinsko rabo. O prošnji prestopi zbor na dnevni red.

Posl. Dottorij poroča o prošnji eksekutivnega pododbora za ustanovitev zadruge v namen zgradbe mosta čez Ter med Vilešem in Rudo, — za podporo. Kakor je povzeti iz poročila, bi stala zgradba mosta blizu 130.000 gld. Zadruga ki se ima ustanoviti, se nadja od države dobiti podporo v znesku 90.000 gld.; primanjkovalo bi tedaj še 100.000 gld. Dež. zbor sprejme predlog, da naj dežela, ako se ustanovi zadruga in pride do zgradbe mosta in tudi država dá omenjene, pričakovano podporo, tudi pripomore k zgradbi s podporo v znesku 30.000 gld., kateri naj bi se izplačali v treh obrokih po 10.000 gld.

Posl. Kocijančič poroča o prošnji Anhovske občine, da se jej odpusti l. 1874 dovoljena predplača za gradbo mosta v Plavah. Prošnja zbor po stavljenem nasvetu zavrne, odpusti pa občini dolžne obresti, če zgradi in popravi druge občinske poti, kakor ono pot, ki drži od Zapotoka do Vrhovlja in ono, ki veže Anhovo in Prelesje z mostom čez Sočo.

O prošnji Antonije Bridiga za podporo prestopi zbor na dnevni red.

Sledé na to tri poročila finančnega odseka.

Posl. dr. Gregorčič poroča o prošnji vodne zadruge Tržiškega polja, da se jej znižajo za $\frac{2}{3}$ % obresti dolžne glavnice. O tej prošnji, katera je bila že lansko leto na dnevnem redu v deželnem zboru, pa se je bila odstopila dež. odboru, da o njej poroča v prihodnjem zasedanju, je sestavil dež. odbornik dr. N. Tonklič obširno in zelo temeljito poročilo, katero se je bilo oddalo v pretres, finančnemu odseku. Na prošnjo je dež. zbor po nasvetu finančnega odseka prestopil na dnevni red.

Posl. dr. Maurovič je na to poročal o proračunu dež. zaloga za l. 1891. Kakor je iz poročila povzeti, bo imel zalog l. 1891 dohodkov 165.724 gld., stroškov pa 294.198., tedaj primanjkljaja 128.474 gld. Da se založi primanjkljaj deželnega zaloga za l. 1891, se bo tirjalo:

- 1) doklada po 8% na skupno svoto državnih zemljišnih davkov;
- 2) doklada po 12% na skupno svoto državne najemnine, hišnine, obrtne in dohodnine;
- 3) doklada po 20% na užitino vina, mošta in mesa;
- 4) davščina 50 kr. od vsakega hektolitra na drobno potočenega piva;
- 5) davščina na nadrobno prodajo žganjin in sicer 18 krajcarjev od vsacega litra žganjin c. 55 alkoholometričnimi stopinjami alkohola in več, in po 10 krajcarjev pri žganjinah pod 55 stopinjami alkoholometra.

Kot zadnja točka dnevnega reda je bilo tretje branje proračuna zemljiško-odveznega zaloga za l. 1891. Po predlogu dr. J. Tonkličja so proračun potrdi tudi v tretjem branji.

Po izvršenem dnevnem redu stavi posl. Ivančič valed doše prošnje županstva Tominskega nujni predlog, da naj tudi dežela dovoli kako podporo pogorelcem na Lubinji; nujnost predloga se sprejme soglasno; na to isti poslanec s kratkimi besedami svoj predlog utemelji in poroča o prošnji. Zbor dovoli podporo v znesku 1500 gld., katere naj dež. od-

bor, prej ko mogoče, izplače c. kr. glavarstvu v Tominu, da jih po dogovoru s županstvom Tominskim razdeli med pogorelece.

Slednjič poroča še dr. Venuti v imenu v predzadnji seji voljenega posebnega odseka, kateremu je bila dana naloga, da se izreče in poroča, kako bi se dala podpirati petičija tukajšnje kupčijske zbornice do visoke vlade, valed katere naj bi se ne gradila železnica Divača-Loka, ampak eventualna železnica, ki bi imela vezati Trst s zapadnimi pokrajinami naše države, naj bi bi poljala skozi Gorico. V to svrha, pravi in se glasi nasvet kupčijske zbornice, naj se zgradi železnica Gorica — Sv. Lucija — Bača — Podberdo — Slov. Bistrica in od tod do Javornika ob Rudolfovi železnici, ali pa železnična proga naj bi šla od Gorice čez Grgar — Fruški Kal — Tribuša — Slap — Bača in potem dalje, kakor prva. Zbor sprejme poročevalčev predlog, da naj se ta zadeva odstopi dež. odboru, ki naj jo preudari, ter naj visoki vladi še enkrat stavi pred oči žalostne razmere naše dežele, ki je gledé železnice med vsomi drugimi pokrajinami najbolj zanemarjena.

Ko je bil tako dnevni red izvršen in sprejeta tudi zadnja dva predloga, naznani dež. glavar, da sklene, ker ni več nikake tvarine za obravnavo, letošnje zasedanje dež. zbora. V kratkem govoru pravi, da so poslanci, če tudi niso imeli veliko besedi, vendarle storili svojo dolžnost. Z malimi in pičlimi sredstvi, katera so imeli na razpolago, so podelili podpore posameznim revnim osebam, kakor tudi dobrodelnim ustanovam in za druga javna koristna dela. Če tudi se ni rešilo učiteljsko vprašanje in ni prišla v obravnavo postava za uredbo zdravstvenih razmer po deželi, vender se ne more reči, da poslanci niso tudi v tem pogledu imeli pravih in dobrih namenov. Jaz zaupam, pravi dalje glavar, v boljše prihodnost in se nadejam, da bodo gg. poslanci, ko se spet snidemo v tej dvorani, prinesli boljše poročila iz svojih okrajev, vsi pa stavimo svojo zaupanje v preavtitlega cesarja in njemu naj velja naš trikratni „živio“ in „evviva“.

Na to sklene glavar ob 6. uri in 20 minut sedmo sejo in ob ednem tudi letošnje zborovo zasedanje.

Drugi deželni zbori.

Deželni zbor kranjski. (Peta seja, dne 28. okt.) Poslanec Povše poroča v imenu upravnega odseka o deželni kulturi in agrarnih pa zdravstvenih zadevah. Glede škode, ki jo prizadevati Sava in Bistrica naroča se deželnemu odboru, da naprosi vlado, naj prevzame vravnavo spodnjega toka Bistrice kot v državni interes spadajočo zadevo. Za odvrnitev povodnj: v kočevski, ribniški in dobrepoljski dolini se priporoča deželnemu odboru, naj vpliva, da se precej začnejo kopati jame v ribniški dolini. Pri točki o vravnavi voda v vipavski dolini graja poslanec Hribar deželni odbor zaradi izgovorov, s katerimi se opravičuje, da ni izvršil sklepov. Vname se osebni razgovor med Hribarjem in Detela-m. Tudi pri napajališčih na Krasu se vname živahen razgovor. Obveljala sta nasveta barona Švegelja: „z ozirom na revščino, v katero so letos zabredli premnogi kraji zaradi velikega pomanjkanja vede, se visoka vlada nujno prosi za preskrbitev vode na Krasu in v drugih krajih, kjer primanjkuje vode, iz državnih pripomočkov.“ — „C. kr. južni železnici izreka deželni zbor svojo zahvalo za velikodušno in zdatno podporo prebivalstvu na Krasu.“ — Tudi o ljubljanskem barji je bilo nekoliko razprav. — Glede železnice preko Kranja, Loke, Divače v Trst omenja baron Apfaltern, da bi ta železnica škovala Ljubljani. — Poslanec Pfeifer izroči z nekaterimi tovarši samostalen predlog, ki zadeva polajšanja pri legalizovanju podpisov glede malostnih zemljiškopravnih stvari.

(Šesta seja, dne 31. oktobra.) Deželni glavar dr. Poklukar naznanja, da so mu poslanec Svetec in tovariši izročili dve interpelaciji. Prva zadeva odstavljenje bilšega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Komljanca v Kočevji, zaradi katerega interpelantje predsedstvo c. kr. deželne vlade vprašajo: „iz katerih vzrokov in po katerih vplivih je bil imenovan c. kr. okrajni šolski nadzornik brez disciplinarne preiskave in brez večnosti c. kr. deželne šolskega sveta odstavljen.“ — Gosp. deželni predsednik baron Winkler je odgovoril, da pravih vzrokov sicer ne more povedati, ali vodi, da se je to zgodilo zaradi šole v Dragi. Če mu minister razodene še kake druge vzroke, jih bo o svojem času naznanil deželnemu zboru. — Poslanec dr. Tavčar predlaga, da naj se o tem odgovoru začne razprava. — Druga interpelacija zadeva nemške pridige v Dragi in nabirauje podpisov za nje pe c. kr. okr. glavarju dr. pl. Thomann-u, zaradi katerih se predsedstvo c. kr. deželne vlade vpraša: „1. ali je g. deželnemu predsedniku znano, da je bil okrajni glavar kočevski dne 9. septembra 1890 sam, brez knezoškofjskega komisarja, v Dragi in je tam nabiral podpise za nomške pridige? 2. ali je to omenjeni glavar storil po naročilu deželne vlade? 3. Kaj namerava deželno predsedstvo ukraniti, da se omenjeni glavar ne bo več vtikal v dragarske

cerkvene zadeve in ne motil miru, ki je v tem oziru dozdaj vladal v tej fari? — Fara Draga šteje 1243 Slovencev in 252 Nemcev, oziroma Kočevarjev, ki znajo pa vsi tudi slovensko —. — Znesek 600 gld. za neobligaten pouk nemščine se odkloni s 15 proti 14 glasovi.

Politični pregled.

Notranje države.

Društvo „Pro Patria“ je sicer razpuščeno, a ker je državno sodišče določilo, da je bil žaljen §. 12 osnovnega državnega zakona, ki dovoljuje snovati političnega društva, ker je prepovedalo ces. namestništvo osnovanje novega društva „Lega nazionale“, pričakovati je, da se v tem novem društvu v kratkem zberejo zopet vsi oni, ki so v razpuščenem društvu rovali protiaustrijsko in protislovansko na Primorskem.

Koroška deželna vlada je naročila občinam, da imajo vsprejemati hrvatske dopise dalmatinskih občin. Če jih ne razumejo, naj si pa preskrbe prevodov, pri čemer jim imajo pomagati okrajna glavarstva. Dosedaj so se koroške nemške občine branile hrvatskih dopisov in se je bil zarad tega pritožil dalmatinski deželni odbor pri ministertvu. Posledica te pritožbe je pa omenjeni ukaz.

Češko. Pri volitvah v metni zastop praški zmagali so Mladočehi v tretjem volilnem zboru v Novem mestu. V drugih volilnih zborih se ni nič izpremenilo. Od 34 mandatov so si Mladočehi priborili 11 svojih. — Richard Clam Martinic je izročil deželnemu maršalu pismo, v katerem ga prosi, da naj mu iz zdravstvenih ozirorov izposluje od deželnega zbora izstop iz upravne komisije. — Vse kaže, da zdaj že ni nikomur veliko za tiste določbe, po katerih naj bi bila „sprava Čehov in Nemcev“ trajna. — Volitev dr. Šolca za mestnega zupana v Pragi je cesar potrdil.

V moravskem deželnem zboru se bavijo s preosnovo Slovanom krivičnega volilnega reda in sicer žele konservativni veleposestniki, da se pravično razdele mandati v veleposestvu; dr. Šrom pa je predlagal, kakor že več let zaporedoma, da se pomnoži število poslancev za kmetijske občine. Na Moravskem ukazuje petina Nemcev štirim petinam moravskih Čehov.

V štajerskem deželnem zboru so poslanec Offenluger in tovariši vložili postavni načrt glede na vpeljavo političnega dovoljenja za ženitev.

Ogrsko. Madjari so v novjšem času začeli Rumune silo zatirati. Vsled tega se je zbrala dne 28. oktobra konferenca rumunske narodne stranke in je sklenila naročiti osrednjemu odboru, da naj pripravi spomenico obsezajočo pritožbe rumunskega naroda ter jo predloži o ugodnem času. Poročevalec je izjavil, da Rumuni na Ogrskem ne težé preko mej ter da so zvesti podložniki avstro-ogrške habsburške cesarske rodovine. Konferenca je izjavi soglasno pritrdila, izrazajoč željo po najiskrenejšem prijateljstvu Avstrije in Rumunije v političnem in gospodarskem oziru.

Zunanje države.

Ruski carevič došel je v četrtek dne 6. t. m. na Dunaj, kjer je bil častno vsprejet. V častno službo sta mu bila pridodeljena F. M. L. grof Palffy in polkovnik baron Komers. Na severnem kolodvoru pričakovali so ga vsi nadvojvodi. Zvečer je bil dvorni obed in ob 10¹/₂ uri obhod v Trst.

Avstrijsko-nemška trgovska pogodba. Avstrija in Nemčija sta se že menda pogodili, da Nemčija zniža carino za žito in odpravi ovire izvaževanju avstrijske živine. Nemčija pa carine za žito ne bo ponižala za uvoz iz vseh držav, temveč le za žito nekaterih držav. Za rusko žito ostane dosedanja carina.

Srbija. Kralj Milan je po dolgem obotav-

ljanji vendar zapustil srbsko prvostolnico. Naposled ga je prepričala srbska vlada, da ima Milanovo bivanje v tujini za njega samega kakor za Srbijo sploh mnogo več koristi, kakor če bi ostal še na dalje v Belem Gradu.

Švica. Zadnje volitve v narodni svet so bile ugodne za katoliško-konservativno stranko; pridobila je tri nove sedeže. Jako zanimiv je izid volitev v Tesinu, kjer so zmagali štirje konservativni kandidati s 1200 glasovi večine. Slavna zmaga katoliške stranke peče švicarske framasone kakor živ ogenj. Pojavili so se vsled tega na več krajih nemiri, zlasti v kantonu in posebno v mestu Freiburgu, kamor je odšla stotinja vojakov, da zabrani enake izgrede, kakoršne so povzročili liberalci v Tesinu.

Domače vesti.

Presvitli cesar podaril je občini v Kalu 200 gld. za oplešanje nove cerkve.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda je imenovalo gospico Viktorijo Kavčič za vrtnarico na društvenem otroškem vrtu v Pevmi.

Že zopet petarde. V sredo dne 5. t. m. ob 7. uri zvečer razpočila je petarda pred železnično postajo v Trstu.

Porotni sodniki se snidejo dne 17. t. m.

Novo pošto vdobili so z dnem 1. t. m. v Podberdem, ki je v zvezi s pošto na Grahovem.

17letna goljušica. V predilnici v Stračicah delala je 17letna Marija S. iz Lučnika; priskrbela si je ponarejene listine, vsled katerih so ji pri fabriški blagajnici izplačali razne znoske, katere so njene tovaršice od svojega zaslužka tam hranile. Tako n. pr. so jej izplačali na ime Kat. M. 16 gld., Marije B. 31 gld. i. t. d., skupni znesek j 167 gld. — Goljušico so zaprli.

V snegu zmrznili. Dne 28. oktobra odpravilo se je šest mladeničev iz Prvačine na Lokve, kjer bi imel biti v sredo 29. okt. poročen eden njih. Ženin Janez Furlani z bratom in dvema tovaršema pada so po bližnji poti čez Šempas po klanou proti Trnovemu. Ko dospojo do vrha, bila je pot že zamazana. Veter je metal sneg, da se je lo kadilo. Mladičji, ne vajeni poti po strmem klanou, vsi opešani zametov niso zmogli. Bili so menda tudi premalo oblečeni. Ženin in njegov brat obležita; našli so ju zmrznjena in zdaj počivata na Trnovskem pokopališču. Drugi ženinov brat in en tovariš šla sta z vozom skozi Grgar. Svarili so ju, da naj v takem vremenu ne nadaljujeta poti, a nista si dala dopovedati. Na novi poti proti Lokvam opešata tudi ta dva. Kako da sta se vola odklenila in prišla ob 11. uri po noči v Grgar, se ne ve. Lekali so potem mladeniča, in našli ženinovega brata zmrznjenega, tovariša pa, v neko listje zavitega in na pol mrtvega, epravili so do bližnje hiše, kjer so mu po zmožnosti pomagali. Tako grozna se pa še ni nikdar napovedala zima že koncem oktobra. Ponesrečenim pa skaži Bog svoje vsmiljenje!

Žrtev burje. Na hrvatskem Primorskem pri meji vrgla je burja delalca čez železniški nasip, da se je jako nevarno pobil.

Osnovni občni zbor tržaškega podpornega in bralnega društva bo dne 16. t. m. Izvoliti se ima novo vodstvo; želeti je torej obilne vdeležbe. Društvu je c. kr. namestništvo potrdilo pravila, vsled katerih je postalo društvo enakopravno okrajnim blagajnicam.

Po čem se seno prodaja. „Slovence“ pri naša ta-le vzgled: Gospodar iz Oreha je na travniku zraven cesarske ceste naložil na dveh vozeh sedemdeset centov sena. Pelje seno v Lipico; — tam pravijo: imamo dosti! Iz Lipice je pelje v Sežano; — v Sežani tudi sena ne marajo. Zdaj gre v Trst; — tam ostane dva dni, ker brž „robe“ prodati ne more. Svoje živine ni imel: plačati mora drugemu vozarino, — in za sedemdeset centov sena prinese domov — 1 gld. 50 kr.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Gorici vabi vse svoje n. družbenice, častite goste, prijateje in pokrovitelje nežne mladine k veliki besedi, katero priredi v nedeljo dne 9. novembra 1890. točno ob 8. uri zvečer v prostorih goriške čitalnice na korist otrošjim vrtom. Spored: 1. „Slovanski svet,“ vglasbil H. Volarič, moški zbor. 2. „Naš narodni dom,“ zložil S. Gregorčič, deklamacija. 3. „Spomin na pctovanje v Egipt,“ koncertni potpourri za dve citri, vglasbil A. Huber. 4. „Na goro,“ vglasbil F. S. Vilhar, ženski zbor s spremeljevanjem na glasoviru. 5. „Cvetka in deklica,“ zložil

Jeler Zorn, dvogovor. 6. „Slovo,“ vglasbil F. S. Vilhar, za moški zbor in bariton-samospev s spremeljevanjem na glasoviru. 7. „Kuiawiak,“ narodni ples poljski, za gosli in glasovir vglasbil H. Wienawski. 8. „Kosana,“ zložil J. Stritar. Osebe: Stojan-Beg, turški poveljnik, Savo, Begov sluga; Kosana. 9. „Nazaj v planinski raj,“ vglasbil A. Nedved, mešan zbor. 10. „Stara mesto mlade,“ poslovenil J. Staré, veseloigra v enem dejanju. Vetopnina za osebo 40 kr., za družino 1 gl. Z ozirom na blagi namen priporočá se visokodušni radodarnosti

V Gorici dne 3. novembra 1890.

ODBOR.

Razne vesti.

Presvitli cesar so je vdeležil dne 3. t. m. zadušne maše za ranjcega cesarjeviča v Meyerlingu.

V združenih državah v Severni Ameriki šivi vsled najnovejših poročil 62,480,540

Novo orglje. Osnovni se je v Ljubljani odbor, da potom prostovoljnih darov nab...e potrebno svoto za napravo novih lepi, prenovljeni uršalinski cerkvi primernih orgelj.

Sneg v pondeljek dne 27. okt. in potem v torek je napravil veliko škodo tudi po Štajerskem, posebno v sadnosnikih, kjer je zagrnil mnogo jabolk. Iz Kranja poročajo, da je sneg napravil veliko škodo po vrtilih, zlasti po sadnem drevju. Tudi brzojavna žica je na več mestih pretrgana.

Sežiganje mrtvih. Na staroslavnem Višegradu položili so v saboto dne 25. oktobra v rodbinsko rakev pepel soproge odličnega pokojnega češkega rodoljuba Braunerja, ki je v Parizu umrla in bila tam vsled njene želje — sežigana. Dvomi se, da bi bila pokojnica to zahtevala, ker je bila pobožna žena in je podpirala cerkve. Pogreb je bil, sveda, brez cerkvenih obredov, dasi so zanje prišli v Berolinu bivajočega praškega kardinala Schönborna brzojavno, da v to privoli. Kanonik in župnik višegradski, o. gosp. Kafka, je samo rakev pokropil, pomolil in — odšel.

Hripa v Berolinu. Od začetka septembra meseca se zopet pojavlja hripa v Berolinu; razširjena pa ni tako in ni tako huda, kakor preteklo zimo; vendar sahteva tu pa tam kako žrtev izmed berolinskih prebivalcev.

V Rožnim dolu pri Mali nedelji nabralo se je bilo dne 26. oktobra nad 3000 ljudij iz raznih krajev. Vsi ti so prišli častit Mater božjo, ki se menda prikazuje v tem dolu dvanaajsetletni deklici Al. Vrabel. Že poprej so se radovedni ljudje, posebno ob nedeljah, v tem dolu zbirali in molili, zato je okrajno glavarstvo naročilo za omenjeni dan dvema redarjema od sv. Jurija, da naj skrbita za mir in da naj odvrata radovedno tujce. Redar je deklicjo zapovedal, da tisti dan ne sme na mesto, kjer je, kakor trdi, večkrat ob 2. urah popoldas in o mraku vidila prikazen; nekateri ljudje so pa zahtevali, da deklica mora priti. Nemir in razburjenost postane tom večja, ko sta redarja hotla nekega odpeljati; ustavili so se jima drugi in redarja sta se morala umikati. Kakih 30 fantov je tiščalo za njima in ker niso opominov poslušali, je eden redarjev proti razgrajalcem ustrelil, ter ob enem ustrelil dva možka: 24letnega mladenčca in oženjenega čevljarja. — Kuezoškofjski ordinariat je ukazal oznaniti, da se na te prikazni ne sme verovati, dokler jih višja cerkvena gosposka ne preišče in za resnične spozna.

Izseljevanje v Brazilijo. Če tudi oblastva branijo, se vendar še vedno nadaljuje izseljevanje v Brazilijo. Nedavno je hotelo mnogo ljudij iz katškega okraja, kakor se poročá iz Varšave dne 31. okt., uiti preko meje. 100 jih je prišlo čez mejo, 270 oseb pa je prejela obmejna straža.

Drag žrebec. Sloveči angleški žrebec, katerega je kupila vlada ogrska za 100,000 gld. za Kisbereksko žrebcarijo, je na potovanji v svojo novo domovino v Draždanah poginil. Življenje tako drage živali je bilo zavarovano.

Vabilo na LXXXVII. odborovo skupščino „Matica Slovenska“ v sredo dné 12. novembra 1890. I, ob 5. uri popoldne v društveni hiši na Kongresnem Trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrjujeje zapisnika o LXXXVI. odborovi seji. 2. Naznanila predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odsaka. 4. Poročilo književnega odsaka. (Razprava o Slov. Besedi.) 5. Poročilo tajnikovo. 6. Posameznosti.

V Ljubljani 30. okt. 1890. Predsednik: Josip Marn.

Razglas.

Pri današnjem srečkanji obligaciji zemljiščno odveznega zaloga Goriškega, ktere niso bile naznanjene za povračilo glavnic, bile so izsrečkane sledeče obligacije z odrezki (kuponi)

z odrezki po 50 gl. št. velj. št. 55.
 " " " 100 " " " 204. 299. 383. 750.
 " " " 500 " " " 69. 226.
 " " " 1000 " " " 89. 473. 498. 500.
 " " " 1000 " " " 507. 512.

Črka A št. 24 po 590 gl. 25 po 300 gl., 71 po 6540 gl. 94 po 2150, 108 po 70 gl. 116 po 70 gl. 155 po 460 gl. 164 po f. 490, 176 po 520, 189 po 70 gl. 226 po 70 gl., 288 po 330 gl. 334 po 1430 gl. 408 po 50 gl. 409 po 1800 gl. 461 po 2590 gl., 471 po 7970 gl., 472 po 8840 gl. za delni znesek 1750, za ostalih 7090 gl. št. velj. se izda nova oblika.

Te obligacije v stari veljavi izplača deželna de-
 narnica s postavnim 50% dodatkom določenim po §
 3. minist. ukaza od 31. julija 1865 (dož. zak. I. zv.
 št. 136) v zneskih preračunjenih v avstrijsko veljavo
 — in to od 30. aprila 1891 naprej proti posebnim
 pobutnicam brez koleka in izročitvi izsrečkanih obli-
 gacij.

Obligacije s odrezki: št. 28 za 500 gl. izreba-
 nana 31/10 1883; št. 83 za 50 gl. št. 234 za 50, št.
 394 za 100; št. 463 za 100, št. 931 za 100 izreba-
 nane 30/4 1886; št. 232 za 50 gl. št. 390 za 100 gl.
 izrebane 30/4 1888; št. 233 za 50 gl., št. 464 za
 100 izrebane 31/10 1888; št. 107 za 50 gl. št. 727
 za 100, št. 837 za 100, št. 32 za 500 št. 228 za
 500, št. 408 za 1000 izrebane 31/10 1889, in obli-
 gacije črka A št. 291 za 50 gl. izrebane 31/10 1886,
 št. 152 za 60 gl. izrebane 31/10 1888; št. 5 za 400
 gl. in št. 433 za 50 gl. izrebane 31/10 1889 še niso
 izplačane, ker se stranke niso še v ta namen oglasile.

Deželni odbor.
 Deželni glavar.

Schwarze Seidenstoffe
 von 60 kr. bis d. 11,05 p. Meter
 — glatt und ge-
 mustert (ca. 150 versch. Qual.) — versendet so-
 ben und stückweise porto- und collfrei das Pa-
 briek-Depot G. Herzberg (K. u. K. Hoflieferant).
 Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr.
 porto.

Wird in alle Weltteile verschickt gegen ein Galanterie-
 L'attelle papire et cigarette
 et il contient
LE HOUBLON
 FABRIQUE PAR
 C. AWLEY & HENRY
 10, rue de Valenciennes, PARIS
 Dépôt en Suisse: OTTO KÄSTLE & Co., VEVEY.

V VELIKEM ZVERINJAKU

(zagraja za divje zveri, menažerija)

lastnika **KLUDSKY-A**

v Gorici „via Luigia“ blizu tvornice za plin

se kažejo vsaki dan dvakrat različne zveri ob času ko se jim daje hrana; krotilec in krotilke se ne boje o tej priliki stopiti v zagradišča, kjer se nahajajo levi, tigri, in sloni.

Na novo se vidite **dve opice** (Wandern Affen), katere je redko kedaj videti in se v Gorici še nikoli niso kazale.

Zveri ostanejo le malo časa še v Gorici.

I. predstava je ob 4. uri popoldne;

II. " " " 6. " "

Ustopenina znaša za I. prostor 40 kr., za II. prostor pa 20 kr.

Posilja poštne prosto!

Strelovode

v ognju pozlačeno najboljšo iznajdbo s pla-
 tinovo iglo ali brez nje kakor tudi vsako-
 vrstno enako popravo in pozlačenje priporoča
 po najnižjih cenah

Teodor Slabanja
 srebrar v Gorici,
 ulica Morelli 17.

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem odprl lekarnico v ulici
 Rabatišče (via Rabatta) št. 16 v Coroninijevi palači pod imenom

Farmacia Braunizer

v zakupu

Alojzija Gliubich.

Ker sem priskrbel to lekarnico z vsem, kar dandanašnji zahteva zdravniško, ranocel-
 niško in lekarniško znanstvo, nadejam se, da me bodo podpirali p. n. gospodi zdravniki
 in slavno občinstvo.

V GORICI, 11. oktobra 1890.

Alojzij Gliubich
 kemik in lekarničar.

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich

v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je po-
 treba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige
 in drugo. Imam v zalogi tiskovine za občin-
 ske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilu-
 strovane in za modo, slovstvena dela vseh
 strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno
 in najceneje.

Nadejaje se mnogih naročil se priporočam
 z odličnim spoštovanjem

Se priporoča dalje svojo največo in
 najcenejo zalogo vseh šolskih knjig in
 pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

Coppag & Skert

Glavna Zaloga
 Semeniško ulico 12.

obče poznata trgovina knjig, umetnin, muzikalij
 in papirja

Podružnica
 Na Travniku 14.

v Gorici.

Priporoča slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uradnega, listonega,
 tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vradnih, šolskih, risalnih in slikarskih potrebščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo spo-
 sobne in zanesljive osebe (dosluženi žendarmom se daje pred-
 nost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:

„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.